

OBSAH

Úvod	11
1 Ošetrovateľstvo ako veda (<i>M. Palenčár</i>)	13
1.1 Podstata, štruktúra a metóda novovekej vedy	13
1.1.1 Jadro vedeckej racionality	14
1.1.1.1 Princíp všeobecnosti	14
1.1.1.2 Princíp systémovej jednoty	15
1.1.1.3 Princíp zdôvodnenia	15
1.1.2 Špecifické znaky novovekej vedy a výskumu	16
1.1.2.1 Postulatívnosť	16
1.1.2.2 Prevaľa racionálneho nad zmyslovým	17
1.1.2.3 Experiment	18
1.1.2.4 Prístrojovosť	18
1.1.2.5 Exaktnosť a matematizácia	19
1.1.2.6 Zmeny jazyka vedy	20
1.1.3 Problém empirického charakteru vedy	21
1.1.4 Pojem a klasifikácia novovekej vedy	22
1.1.4.1 Pojem novovekej vedy	22
1.1.4.2 Klasifikácia vied	24
1.1.5 Vedecká metóda a jej druhy	28
1.1.5.1 Pojem vedeckej metódy	28
1.1.5.2 Druhy vedeckých metód	29
1.2 Štruktúra ošetrovateľstva ako vedy	39
1.2.1 Horizontálna dimenzia jazykovej stránky vedy	41
1.2.1.1 Vedecké pojmy (konštrukty)	42
1.2.1.2 Vedecké sudy (tvrdenia)	45
1.2.2 Vertikálna dimenzia jazykovej stránky vedy	55
1.2.2.1 Paradigma ako fundamentálna kognitívna štruktúra vedy	55
1.2.2.2 Naddisciplinárna paradigma	60
1.2.2.3 Disciplinárna paradigma. Metaparadigma ošetrovateľstva	61
1.2.2.4 Poddisciplinárna paradigma. Konceptuálne modely v ošetrovateľstve	65
1.1.1.5 Ošetrovateľské teórie	71
1.2.2.6 Ošetrovateľská empiria	81
1.3 Vybrané teoreticko-metodologické problémy ošetrovateľstva	86
1.3.1 Oremovej model (<i>K. Žiaková</i>)	86
1.3.2 Royovej model (<i>S. Kyčínová</i>)	94

2 Výskumný proces a jeho fázy (M. Nemčeková)	104
2.1 Fázy a kroky výskumného procesu	104
2.1.1 Koncepcná fáza	104
2.1.1.1 Formulovanie a vymedzenie problému	105
2.1.1.2 Sprehľadnenie a použitie literatúry, konceptualizácia a operacionalizácia pojmov	106
2.1.1.3 Vývoj teoretického rámca riešenia problému (referenčný, vzťahový systém – vymedzenie hľadiska)	118
2.2.2.4 Formulovanie hypotéz	118
2.1.2 Fáza návrhu a plánovania	118
2.1.3 Empirická fáza	120
2.1.4 Analytická fáza	120
2.1.5 Diseminačná fáza	121
2.2 Etické problémy ošetrovateľského výskumu (M. Nemčeková)	122
2.3 Hypotéza (M. Palenčár)	128
2.3.1 Podstata, vznik a úloha hypotézy vo vede	128
2.3.1.1 Problém a hypotéza	132
2.3.1.2 Úloha hypotézy vo vede	133
2.3.2 Klasifikácia hypotéz	134
2.3.2.1 Klasifikácia hypotéz podľa stupňa vedeckej rozpracovanosti a výskumnej využiteľnosti	134
2.3.2.2 Klasifikácia hypotéz podľa ich obsahového zamerania	141
2.3.2.3 Klasifikácia hypotéz podľa stupňa ich plodnosti	145
2.4 Stanovenie výskumnej vzorky (T. Baška)	147
2.4.1 Výber vzorky (druhy výberu)	149
2.4.2 Skreslenie výsledkov spôsobené nesprávnym výberom vzorky	150
2.5 Stanovenie spôsobu vykonania štúdie (design štúdie) (T. Baška)	152
2.5.1 Observačné štúdie	152
2.5.1.1 Deskriptívne metódy	152
2.5.1.2 Analytické štúdie	153
2.5.2 Experimentálne štúdie	154
3 Metódy zberu empirických informácií (M. Palenčár, K. Žiaková)	157
3.1 Dotazník	157
3.1.1 Dotazník ako metóda	158
3.1.2 Príprava dotazníka	159
3.1.3 Štruktúra dotazníka	161
3.1.3.1 Názov dotazníka	161
3.1.3.2 Úvod (príhovor)	162
3.1.3.3 Inštrukcie	162
3.1.3.4 Výskumné položky/otázky	163
3.1.3.5 Kategorizačné (demografické) položky	164
3.1.4 Požadované vlastnosti položiek	165
3.1.4.1 Jasnosť a zrozumiteľnosť	166
3.1.4.2 Stručnosť	166
3.1.4.3 Jednoznačnosť	167
3.1.4.4 Kladná a nie záporná forma	167
3.1.4.5 Nesugestívnosť (neutrálnosť)	169

3.1.4.6 Nenáročnosť na pamäť	170
3.1.4.7 Iné požadované vlastnosti položiek	170
3.1.5 Druhy položiek	170
3.1.5.1 Otvorené, neštruktúrované položky	171
3.1.5.2 Uzavreté, štruktúrované položky	171
3.1.5.3 Polootvorené/polouzavreté položky	174
3.1.5.4 Priame položky	174
3.1.5.5 Nepriame položky	174
3.1.5.6 Filtračné položky	175
3.1.5.7 Kontrolné položky	175
3.1.5.8 Úvodné položky	176
3.1.6 Validita a reliabilita dotazníka	176
3.1.7 Administrácia dotazníka	176
3.1.7.1 Priamy kontakt	176
3.1.7.2 Nepriamy kontakt	177
3.1.7.3 Kombinovaný spôsob	177
3.2 Rozhovor (<i>I. Bóriková</i>)	180
3.2.1 Rozhovor ako metóda výskumu	180
3.2.2 Fázy rozhovoru	181
3.2.3 Registrácia odpovedí	183
3.2.4 Osobnosť výskumníka a respondenta	184
3.2.4.1 Funkcia výskumníka v rozhovore	184
3.2.4.2 Respondent v rozhovore	185
3.2.5 Druhy rozhovoru	186
3.2.5.1 Neštruktúrovaný (neštandardizovaný, nekategorizovaný) rozhovor	186
3.2.5.2 Čiastočne štruktúrovaný (pološtandardizovaný) rozhovor	187
3.2.5.3 Štruktúrovaný (štandardizovaný, kategorizovaný) rozhovor	188
3.2.5.4 Iné druhy rozhovorov	188
3.2.6 Otázky v rozhovore	190
3.2.7 Zhodnotenie rozhovoru ako výskumnej metódy	192
3.2.8 Validita a reliabilita rozhovoru	193
3.3 Pozorovanie (<i>I. Ondrejka</i>)	194
3.3.1 Pozorovanie ako metóda	194
3.3.2 Druhy pozorovaných javov	195
3.3.2.1 Vlastnosti a stav jednotlivca	195
3.3.2.2 Prejavy verbálnej komunikácie	195
3.3.2.3 Prejavy neverbálnej komunikácie	195
3.3.2.4 Aktivity	196
3.3.2.5 Získavanie zručností a ich uplatnenie	196
3.3.2.6 Všeobecné znaky prostredia	196
3.3.2.7 Situačné deje	196
3.3.3 Jednotky pozorovania	197
3.3.4 Druhy pozorovania	197
3.3.5 Neštruktúrované pozorovanie	199
3.3.5.1 Priebeh a záznam neštruktúrovaného pozorovania	200
3.3.5.2 Vyhodnotenie neštruktúrovaného pozorovania	200
3.3.6 Štruktúrované pozorovanie	202
3.3.6.1 Pozorovacie nástroje	203

3.3.6.2	Priebeh a záznam štruktúrovaného pozorovania	205
3.3.6.3	Vyhodnotenie a interpretácia výsledkov štruktúrovaného pozorovania	207
3.3.6.4	Zácvik pozorovateľa	209
3.3.6.5	Chyby pozorovania	210
3.3.6.6	Validita a reliabilita pozorovania	212
3.4	Experiment (<i>Ž. Fetisovová, R. Maďar</i>)	213
3.4.1	K historickému vývoju experimentálnej metódy v ošetrovatelstve	214
3.4.2	Základné charakteristiky experimentálnej metódy	216
3.4.3	Druhy experimentu	218
3.4.3.1	Laboratórny experiment	218
3.4.3.2	Simulačný experiment	219
3.4.3.3	Prírodný – terénny experiment	220
3.4.3.4	Kvázixperiment	221
3.4.3.5	Formujúci experiment	222
3.4.4	Hodnotenie experimentálnej metódy	223
3.4.5	Dokumentácia experimentu	223
3.4.6	Experiment v ošetrovateľskom výskume	225
3.4.7	Experiment vo fyziologickom výskume	226
3.4.8	Experiment v klinickom výskume	226
3.4.8.1	Metodológia klinického výskumu	227
3.4.8.2	Plán klinickej štúdie	228
3.4.8.3	Problém kontrol v klinickom výskume	229
3.4.8.4	Metódy usporiadania klinických súborov	229
3.4.9	Experiment v epidemiologickom výskume	231
3.4.9.1	Druhy epidemiologického experimentu	232
3.5	Reliabilita a validita kvantitatívneho výskumného nástroja merania (<i>J. Kudlička</i>)	237
3.5.1	Reliabilita nástroja merania	237
3.5.2	Validita nástroja merania	239
4	Štatistické metódy (<i>J. Kudlička</i>)	241
4.1	Opisná štatistika	241
4.1.1	Jednorozmerná opisná štatistika	241
4.1.2	Dvojrôzmerá opisná štatistika	249
4.2	Induktívna štatistika	252
4.2.1	Odhad parametrov	253
4.2.2	Testy štatistických hypotéz	254
4.3	Príprava dát na štatistickú analýzu	260
4.3.1	Kódovanie a kategorizácia dát	260
4.3.2	Kontrola a transformácia dát	263
4.4	Štatistické vyhodnotenie a správa	264
4.4.1	Vyhodnotenie dotazníkov o úrovni ošetrovateľskej starostlivosti	264
4.4.2	Závery a správa	267
5	Kvalitatívne metódy (<i>J. Čáp</i>)	269
5.1	Validita a reliabilita kvalitatívneho výskumu a metód	271
5.2	Kvalitatívna analýza dát	272
5.3	Vybrané druhy kvalitatívnych metód	277

5.3.1	Obsahová analýza	277
5.3.2	Historická analýza	277
5.3.3	Kazuistika – prípadová metóda (case study)	278
5.3.3.1	Výber prípadu	278
5.3.3.2	Štruktúra kazuistiky	279
5.3.3.3	Príklad kazuistiky (K. Dubcová, J. Čáp)	281
6	Publikovanie a prezentácia výsledkov (D. Meško)	289
6.1	Ústna prezentácia	289
6.1.1	Prednáška	289
6.2	Písomná prezentácia	294
6.2.1	Abstrakt	295
6.2.2	Anotácia	295
6.2.3	Odborný a vedecký článok	295
6.3	Kombinovaná prezentácia	306
6.3.1	Poster	306
6.3.2	Obrazová prezentácia výsledkov vedeckovýskumnej práce	308
6.4	Ochrana autorských práv	312
7	Ošetrovateľská prax založená na dôkazoch (T. Baška)	314
7.1	Určenie ošetrovateľských činností	314
7.2	Použitie príslušných dôkazov	315
7.3	Uplatnenie hodnôt a priorít pacienta/klienta	317
7.4	Používanie odporúčaní a smerníc štandardných postupov	318